

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

عنوان

تعیین رفتار جستجوی مراقبت سلامت و بهره مندی از خدمات مراقبت سلامت در حاشیه نشینان

شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

توسط

اصغر بازوند

استاد راهنما

دکتر وحید یزدی فیض آبادی

اساتید مشاور

دکتر محمدحسین مهرانحسینی | دکتر نوذر نخعی

سال تحصیلی (بهمن ۹۸)

شماره پایان نامه: (...)

چکیده

مقدمه و اهداف: بهره مندی از خدمات سلامت همسو با نیاز افراد جامعه بویژه در مناطق محروم می تواند نشان دهنده موفقیت یک نظام سلامت باشد. شناخت رفتارهای جستجوی مراقبت سلامت و بهره مندی از خدمات سلامت می تواند به درک نیازهای جامعه کمک کند. این مطالعه با هدف تعیین رفتار جستجوی مراقبت سلامت و بهره مندی از خدمات مراقبت سلامت در حاشیه نشینان شهر کرمان انجام گرفت.

روش ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی است که به صورت مقطعی انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات در این مطالعه دو پرسشنامه استاندارد شامل پرسشنامه رفتار جستجوی مراقبت سلامت که توسط بهرامی و همکاران طراحی شده بود و پرسشنامه بهره مندی از خدمات مراقبت سلامت که در پروژه سنجش عدالت شهری در تهران مورد استفاده قرار گرفته شده بود، این پرسشنامه ها پس از ارزیابی پایایی آن مورد استفاده قرار گرفتند. در این مطالعه ۸۴۰ خانوار به صورت نمونه گیری خوشه ای متنا سب انتخاب شدند. با توجه به تعداد خانوارها، هر ۴۰ خانوار به عنوان یک خوشه انتخاب شد. خوشه های شماره گذاری و بعد از آن خوشه هایی که به صورت تصادفی انتخاب شدند. در مجموع ۴۲ خوشه انتخاب شد که در هر خوشه تعداد ۲۰ خانوار به صورت متوالی و با روش یکسان از سمت راست خوشه شروع و به ترتیب مورد پرسشگری قرار می گرفتند و خانوارهای انتخاب شده درون هر خوشه از ۱ تا ۲۰ شماره دهی شدند. جهت تجزیه تحلیل اطلاعات از آزمون های آماری کای اسکوتر، آنوا، کروسکال والیس و رگرسیون لجستیک در نرم افزار STATA14 استفاده شد.

یافته ها: بر اساس نتایج ۶۵/۲۸ درصد از حاشیه نشینان در اولین مراجعه برای درمان بیماری به مراکز بهداشت مراجعه می کنند و ۴۴ درصد آنان بعد از بروز کامل بیماری اقدام به مراجعه برای درمان می کنند. در بین عوامل روانی اهمیت سلامتی شخص برای جامعه، خانواده و اطرافیان با کسب نمره $4/67 \pm 0/66$ بیشترین نمره را کسب کرد. در این مطالعه ۸۹/۹۵ درصد آن ها معتقد بودند که پنهان کردن بیماری پسندیده نیست. ۴۸/۲۸ درصد ذکر کردند که تا حدودی به دارو بدون نسخه پزشک دسترسی دارند. در بین حاشیه نشینان شرکت کننده در این مطالعه ۶۹/۴۹ درصد آن ها اطلاعات مورد نیاز در مورد مراقبت سلامت را از

طریق رادیو و تلویزیون کسب می کنند. در میان حاشیه نشینان در این پژوهش در شهر کرمان ۳۰/۳۹ درصد در یک سال گذشته سابقه دریافت خدمت بستری برای خود یا یکی از اعضای خانواده را داشتند همچنین ۳۵/۳۰ درصد آن ها معتقد بودند که در چهار هفته گذشته به خدمات سرپایی نیاز داشتند.

در ارتباط با عوامل موثر بر بهره مندی از خدمات **بستری و سرپایی** مشخص شد عوامل وضعیت تاهل، سطح تحصیلات، تعداد اعضای خانوار، محل سکونت، وضعیت بیمه و سابقه بیماری در سه ماه گذشته، طول دوره درمان بیماری، مکان مراجعه برای درمان، تجربه بیماری، دریافت خدمت در زمان مناسب، ارزیابی متقاضی خدمات سلامت، داشتن اطلاعات در زمینه بیماری، پذیرفتن بیماری و استرس ناشی از آن، پسندیده بودن پنهان کردن بیماری، عوامل موقعیتی، تبلیغات و دسترسی به اطلاعات سلامت رابطه معناداری را نشان داد.

بحث و نتیجه گیری: به رغم اینکه اکثر حاشیه نشینان شهر کرمان در اولین مراجعه برای درمان بیماری به مراکز بهداشتی و درمانی مراجعه می کنند ولی در زمان مناسب برای درمان مراجعه نمی کنند که نیازمند دریافت آموزش برای رفتار صحیح در دریافت خدمات مراقبت سلامت هستند. وضعیت بهره مندی از خدمات مراقبت سلامت نیز نشان داد که سطح دسترسی به خدمات بستری و همچنین خدمات سرپایی در بین حاشیه نشینان شهر کرمان از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست که مهم ترین دلیل در عدم دریافت خدمات مراقبت سلامت بی پولی و وضعیت مالی ضعیف بود که می توان با برنامه های اشتغال زایی برای مردم این مناطق و بهبود وضعیت کسب درآمد آن ها وضعیت بهره مندی از خدمات مراقبت سلامت را نیز بهبود داد.

کلمات کلیدی: رفتار جستجوی مراقبت سلامت، بهره مندی از خدمات سلامت، حاشیه نشینی

Abstract

Background and objectives: utilization health services tailored to the needs of individuals in the community, especially in disadvantaged areas, may indicate the success of a health system. Understanding health care seeking behaviors and the utilization of health services can help understand community needs. This study aimed to determine the health care seeking behavior and utilization of health care services in Kerman slums.

Methods: This research is a cross-sectional descriptive-analytic study Health Care seeking behavior questionnaire designed by Bahrami et al, And the Health Care Benefits Questionnaire used in the Urban Justice Assessment Project in Tehran. These questionnaires were used after evaluating its reliability. In this study 840 households were selected by proportional clustering. Data were analyzed using chi-square, ANOVA, Kruskal-Wallis and logistic regression tests in STATA14 software.

Results: According to the results, 65.28% of the residents referred to health centers for the first treatment And 44 percent of them go for treatment after the disease has fully developed. Of the participants in the study, 47.60% rated their health as good. Among the psychological factors, the importance of one's health for the community, family and those with the highest score was 4.67 ± 0.66 . In this study, 95.89% of them believed that concealing the disease was not good. 48.28% mentioned that they had some access to the drug without a prescription. Of the subgroups participating in this study, 69.49 percent of them receive information about health care through radio and television. Among Kerman's slums in this study, 30.39% had a hospitalization for themselves or a family member in the past year. Most of the referrals were made to social security

hospitals with 40.57%. 42.62% of referrals to hospitals were referred by a specialist physician. 20.08% believed that they needed hospitalization in the past year but could not receive hospitalization. In this study, 35.30% believed they needed outpatient services in the past four weeks, but 43.21% failed to receive outpatient services for various reasons. Among the reasons for not receiving health care services was the lack of money and the high cost of services. Regarding factors affecting the benefits of marital inpatient services, educational attainment, number of family members, place of residence and history of illness in the past three months, length of treatment, illness experience, information on illness, illness acceptance and stress It showed a significant relationship. On the Demographic Factors and Health Care Seeking Behavior Affecting Outpatient Services in Kerman Suburbs, Location, Insurance Status, Referral for Treatment, Receiving Timely Service, Health Service Applicant Evaluation, Information on Disease, Satisfaction There was a significant relationship between disease concealment, situational factors, advertising and access to health information.

Cuncolusion : According to the results of the study Although most Kerman residents go to health centers for the first time to treat the disease, they do not receive proper treatment at the right time, requiring proper behavior training to receive health care services. The situation of beneficiaries of health care services also showed that the level of access to inpatient services as well as outpatient services was not favorable among Kerman residents That most important reason for the lack of access to low-cost health care and poor financial status can be improved employment opportunities for people in these areas and improving their income status.

Keywords: Health care seeking behavior, health service utilization, marginalization.

KERMAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES

School of Management and Medical Information

In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Msc

Title

**Survey of Healthcare-Seeking Behavior and Health Services Utilisation among
Slum residents Areas of Kerman City in 2018**

By

asghar bazvand

Supervisor

1- Dr. vahid yazdi feyz abadi

Advisors

1- Dr. mohammadhosein mehralhasani | 2- Dr. nozar nakhaee

Thesis No : (...)

Date : **(January, 2019)**